

EVANGYÉLIOMI PROTESTÁNS LAP.

Megjelen minden héten egyszer pénteken egy iven. — Előfizetési ár egy évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. — Hirdetések díja száz szóig 1 frt, kétszáz szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. 3-iknél 70 kr. bélyegdíj 30 kr; csakis egyház és tanodát érdeklő hirdetések fogadtatnak el. A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz — Fűvészkert-utca. 1078. sz. a. intézendők.

Hát én mi vagyok?!

(Nyilt válasz egy „türelmetlen orthodox“ barátomnak.)

Harcz és háboru, gyötrés és gyötrelem; ráfogás és rágalom; gúny meg gúny, s ki nem látja, mi minden az, mi egyházi irodalmunk fölszínére verődött?

A gyalom a tengerbe vettetett gazdag halászat reményében — két oldalról is, és a zsiros fogás helyett, szemetet, gazt, lomot szednek s hánynak ki belőle.

Hasztalan a meggyőződés nyilatkozata; hasztalan a hit világitó sugarának lövellése, hasztalan az ölelő szeretet szava: gúnynyal, hahotával, leszavazással, kemény megtámadással felelnek rá.

A mammon az istenséggel verseng.

A gyermekség az emberiség palástjába szenveleg.

Épen úgy, mint neveletlen, iskolás gyermekek, egymás gúnyolásával táplálkoznak a szabadszellemei, fenkölt lelkü férfiak is, mindegy ha kitünő is valaki, ha bárgyu is. És ha nincs miért egymás hajába kapni, — ott vannak a szavak, a mondatok, a kiejtések, csak úgy hemzseg a puffogtató idéző jelektől s idézésektől egyik másik közlemény, épen mintha iskolás gyermekek volnának ma is. Sokszor eszembe jut gyermekkorom, mikor a másodsorot nem tudtam tisztán kimondani, a kiejtésétől mászoszszornak neveztek. Nemde a gyermekiség nem egyformán köz-e a felnőttekkel. No de ha a mennyországba akarunk jutni, hát csakis olyanoknak kell lennünk mint a gyermekek!?

Nincs kimélet, nincs humanitás, nincs szeretet az egy tábor — protestáns — férfiai között. Fegyverkeznek, sőt már török is a lándzsát s megoszlásra készülnek.

Mintha bizony olyan sokan volnánk! s a diadal gyümölcseit egyik vagy másik rész szedné!

Szomorú sors, aggasztó állapot!

Hát avagy nincs-e menedék, nincsen-e férfui komolyság prot. egyházi életünk mezején. Mindenki virágainak letiprásában, kigyomlálásában gyönyörködnek-e?

Ne sántikáljunk kétfelé.

Legyünk határozottak nyilatkozatainkban a nélkül, hogy beszennezzni, bepiszkolni igyekeznénk a másként gondolkozó, de egy fészku testvéreinket.

Mondja el nyiltan hitvallását mindenki kit arra keble belsugalma hevit. Legyen őszinte és nem türelmetlen, szálkát kereső. Nem elkeseríteni de békiteni; nem szurdalózni de gyógyítani; nem hidegíteni és közönyösíteni de melegíteni, lelkiteni legyen szent törekvése édes mindnyájunknak; mert

ha már a felszínen is látszik a habhulláma, milyen lehet majd annak a mélyes mélye. Mi még most alant építünk, munkálunk. Vigyázzanak ott fent a magasban.

A magasból villám üt le alá s fölégeti alant a hangya szorgalmat.

Csekélységemnél fogva — de mint őre a vallásnak; melyben sáfárkodom — azon óhajomat fejezve ki: hogy az anyaszentegyházban mindenek ékesen és szép renddel folyjanak, kérném egyházi irodalmunk fenkölt lelkü férfaitól azt, hogy saját hitök s meggyőződésük tudatát adják át a nagy közönségnek, hogy az mint harmat, eső, meleg és világosság szállván le a magasból, termékenyítene alant és soha se czivakodjanak, mert ez keresztyén ellenes.

Én is akarok valamit.

Hitvilágomat feltárni

Ha rideg — öntsenek belé, leheljenek reá kiességet, a hol hideg, melegséget; a hol gyöngé, erőt; építsük az urnak országát földünkön is.

Nekem első s legfőbb boldogságom, jóm az Isten, ki magát a Krisztus Jézusban kijelentette, benne és a szentlélek által nyilvánvalóvá tette köztünk lakozását. Ki ennél fogva istenségek képmását letévé az emberiségben s akarja a fiúságnál fogva hogy hozzá hasonló is legyen.

Második boldogságom és jóm énnekem az élet örökévalósága. Mint a melyben és a melyből kitelik önállóságra képződésünk — hogy úgy szóljak — tanfolyama.

Harmadik boldogságom és jóm nekem az, hogy az élet nem marad adós. Minden mag megtermi az ő gyümölcseit. A tettet sikere követi úgy és aként, a milyen a tett: e cél-

ból az atyának házában sok hajlékok vannak, egyikből a másikba közlekedési ut — még most — a halál.

Van még egy boldogságom, és ez az, hogy: „Én . . . voltam, vagyok és leszek.“

Az én világom is elfér a végtelenségben, elfér az örökkévalóságban.

Nem hiszem azt, hogy az istenség haragszik vagy haragudhatott volna az emberiségre, hogy büntetésül rekesztette volna a halál alá; hogy bőjttel, hogy vezekléssel, hogy kámzsában, zsákkal és hamuval fejünkön kedves áldozatot téve neki megengesztelhetnők. Nem hiszem:

hogy a mit egyszer emberségünknek örökségeül adott azt visszavegye; — hogy a világ elmulik, nem azt hogy ember a halállal angyallá változik . . . Szédítő magasság a gyermek embernek!

Hitvilágomban nincsen pokol, vagy ha mégis van, a hol a pokol ott az . . . Isten.

Hitvilágomban nincsen meg a végzetes eredendő bűn, hanem igen a fanyarság, vadság, ízetlenség, az éretlenség — mint a gyümölcsökben megvannak mind az érettségig — kinőhetjük, leérjük, leéri magáról az emberiség. Mert ha bűn az emberség nem érdemes egy istenség felkarolására. Ki tartana kertjében egy örök vadgyümölcsű fát?

Krisztus a bűnt igazította meg, az nem más, mint az ember-természet forradalma, mely ha kiküzdötte magát, tisztult, nemesült, megért az ember.

Minő örökkévalóság kell erre!

Hitvilágomban elférnek a csodák a nélkül, hogy zavarnák az örök rend folyamát. A kezdet csoda. A végezet csoda — a közbeni lét, az élet is csoda.

Hitvilágom bevilágít a cselekvés mezejére s serkent a munkálkodásra, minél több engedékenységre, jótételre, szeretetre s mi mindennél több a türelemre bevárni a magvetés aratását — a gondolat terén, a cselekvés mezején, a hivatal körébe, család, község, haza kebelén épülését az emberségnek az időben és az örökkévalóságban.

Im itt van édes türelmetlen orthodox barátom h i t v a l l á s o m n a k — az én álláspontomnak v á z l a t a .

őszinte barátod:

P a z a r I s t v á n ,
ághteleki ref. lelkész.

*

*

*

Rövid jegyzet a fentebbi cikkekre.

Hadd lásson világot itt ez őszinte higgadt nyilatkozat, mely inkább bölcselmi, mint szigorú pozitív álláspontu. Nem szándékozom részletekbe menni a figyelemre méltó önleplezés bonczolgtatásába, mert úgy sejtem, hogy a hallgatással mellőzött, ki nem emelt tételek kedvezőbbek. Három az a mi nekem e cikkben tetszik a) a vallás és kérdései szerző szerint nem játék és hiúság cikkek, hanem komoly

dolgok; b) himni akar s hitvilágot sürget; c) hitvilágában elfér a c s o d a, ez is nagy igazság, elférhet hát a kijelentés isteni ténye, mint szellemvilági csoda, elférhet Isten önkijelentése személyesülve a Krisztusban, tehát a megtestesülés csodája.

A cikkben hangsúlyozva van a h i t, ez szép, de nincs kimutatva: a hit honnan vétetik, mi által szabályoztatik és tápláltatik, tehát a hit forrása, alapja s történeti alakja kellő világossággal kiemelve nincs. — Nincs világosan tömörítve a hittárgya (Csel. 26, 18.): a m e g v á l t ó. A váltságtan, e megkülönböztető és jellemző törzstana a a keresztyénségnek, (ma már ehhez is oda kell tenni a b i b l i a i keresztyénségnek, miután sok modern tudós ma új keresztyénséget hirdet, melynek a bibliával nem sok köze van) — majdnem jelentéktelen a közlemény szerint. A váltság tana okszerűleg bünt, eredendő bünt előfeltetelez, üdvet, úgy üdvtelenséget (poklot) eredményez, a szerint, a mint elfogadja vagy eldobja valaki az üdv poharát. Krisztus szerepe az emberi természet forradalmában vész el, pedig az e g y é n megtisztulása, szentesülése Krisztus által, és így nem egyedül ön erején, — ime ez a vigasztaló az evangéliomban. A bünt (Isten elleni lázadást), az ember idézte elő önkényes ténye által; a büntetés felvételében pedig az isteni szentség és igazság, mint örök törvény, a mérvadó, nem a harag, mi emberítés (anthropomorphismus).

Ki vagy mi eszközli az emberi természet forradalmát? a normális állapot az istenfűség volna, ez állapotban nincs forradalom. A halált életté változtatni, a bünt a hit, megtérés, megszentelés által eltörölni az elesettet felemelni, ime szép missiója az evangéliomnak. Omnia restaurare in Christo.

Legyen lelkünk kőfalaiban csendesség és jó békesség!

B a l o g h F e r e n c z.

Pár szó az egyházi belhivatalnokok fizetése javadalmazása ügyében.

(Folyt. és vége.)

Itt nálunk néhány egyházban, nem az u. n. ágybér fizetés van megállapítva, hanem a díjlevélbe n é v s z e r i n t vannak a birtokosok vagy adókötelesek betéve s utánok írva egyenként a fizetés m i s é g e s m e n y n y i s é g e, még pedig fájdalom! a legigaztalanabbul, az aránylagosságnak még csak látszatával sem birva. Mert micsoda igazság az, hogy egy gögös uracska 100 hold föld után fizet 1 kereszt buza, s ugyanannyi gabonát, de e g y e b e t s e m m i t; míg egy alig 10 holddal bíró szegény gazda ember, az 1 ker. buza s gabonán felül még néhány krajczár készpénzt s egy szekér fát is fizet? — Továbbá, itt a legtöbb helyen nem szemes életet, vagy

„tisztított ocsút,“ hanem szalmát, u. n. keresztet és életet fizetnek. De hogy ezzel is minő csalások követtetnek el, — jobb róla nem is szólni. A mit fentebb erre vonatkozólag pár sorban megjegyeztem, — elég tájékozást nyújthat e részben. — Hát a fafizetés milye n? Jobb erről is hallgatni. Ott, a hol meghatározott számú ölfadat, és pedig a gondnok által egyszerre megvéve és bevitetve, — ott nincs baj. De a hol egyesek által fizetendő több kevesebb szekérfa van a khártába írva, — ott ugyan megfagyhat igen sokszor (tisztelet a kivételeknek!) mind a pap, mind a tanító.

Volt rá eset itt közelemben is, és pedig egyik nevezetesebb egyházban, hogy a lelkész — bár 60—70 szekérfa volna évenként — kénytelen volt pénzért venni fát, hogy a „puszta ház és rideg szoba“ levegőjét barátságosabb hangulatra bírja. — Aztán tessék elképzelni azt, hogy az így szekerenként, vagy szánonként hozott fa is mennyire alkalmas a lelkész vagy tanító megkárosítására! Nem csak az, hogy a „szekér“ a leghatározatlanabb mérő eszköz, s az egyik felényit rakva is azt mondja: „itt az egy szekérfa!“ vagy pedig úgy rakja, hogy csak látszódjék soknak, belől azonban vannak közte óriás odúk, hézagok; — hanem még a fa minősége is mennyi csalásnak nyithat utat egy olyan fizető előtt, a ki feltette magában, hogy a lelkész, vagy tanítót valami módon rászedi. Hányszor hoz az ilyen galyat, redves, korhadt, vagy éppen görcsös fát, a mit otthon ő maga semmiképen nem tudott ugyan széthasogatni, de azért a lelkész és tanító számára éppen jónak gondol?! De hagyjuk e panaszokat! Ismeretesek ezek igen sokunk előtt. Minék keserítenek magunkat még e Lap hasábjain is velők!

A közvetett, birtok aránylagos egyházi adó, a mit czikkiró ajánl, — mindenesetre sokat segíthetne bajainkon, már csak azért is, mert így a „kegyur“ név alatt szereplő holttagok nem vonhatnák ki oly könnyen magokat az egyházi terhek alól, s a mellett a nép sem appellálhatna arra, hogy ime ez és ez az Ur sem fizet, tehát én sem fizetek! Aztán még az ilyen adó kétségkívül lehetőleg igazságos bázisra volna fektetve, midőn a birtok után vettének ki. A kinek több van, a djon többet! Ez ép oly ész- és jogszerű, mint evangyéliomi alapelv.

A közvetett, birtokhoz irányított egyházi adó behozása azonban csak úgy lenne megvalósítható szerintem, ha előbb az egyes presbyteriumok, azután az egyházmegyék, s végre a kerületek dolgoznának ki bizonyos, lehetőleg igazságos és méltányos kulcsot, a mely szerint a kivetés eszközölnének. S aztán mind az öt ref. egyházkerület (már akár konventen, akár zsinaton) közös megállapodásra jutván e részben, — e megállapodást szabatosan formulázva, Ő felsége szentesítése alá terjesztenék, hogy az így törvény erejével és tekintélyével bírjon. Szentesítés nélkül csak írott malaszt lenne minden ez ügyben hozandó szuperintendentiális vagy synodalis határozat. A budai kánonok hatályát is e szentesítés hiánya gyengítette meg annyira, hogy ma — úgy szólván törvény nélkül vagyunk.

Azonban az így létrehozandó egyházi adózás mellett sem lenne elzárva a lehetőség utja, a fizetésnél elkövetetni szokott csalás és károsítás előtt. Nem, mert a meghült vallásos buzgalom, párosulva az emberi kisebb, vagy nagyobb önzéssel, min-

dig találna módot arra, hogy akár a szemes, akár a szalmás élet — akár pedig a fafizetésénél a minőségben mutassa ki magát. Hasztalan állapíttatnék meg, hogy egy negyed- fél- vagy egész telektől, ennyi és ennyi véka, vagy hektoliter tiszta gabna, buza stb. vagy keresztélet, ilyen meg olyan, ennyi meg ennyi kérével — fizetendő, s hogy a szekérfa ennyi vagy annyi köbmétert kell tennie: a valóságban azért nem lenne az úgy, vagy csak néha, és igen kevés helyen.

A lelkészek és tanítók megkárosításának fizetések beadásánál, szerintem csak úgy lehet teljesen elejét venni, ha a béreleveleket készpénzre változtatnók át, vagyis ha a szó egyenes és szoros értelmében a dót vetünk ki és szedünk be. — A pénz mindég pénz, és semmi más. Ez nem lehet sem hitvány, sem gazos mint a gabona, sem redves, sem görcsös mint a fa. A legönzőbb és szűkkeblűbb egyháztag forintja is éppen olyan hasznavehető, mint a buzgó emberé. — A pénz fizetésnél tehát csalásnak, károsításnak nincs, nem lehet helye; itt a fizetést elfogadó tudja, hogy mennyit vett be, s ahhoz képest vet számot háztartásában. Igaz, hogy jöhet olyan idő, a midőn az élelmi szerek stb. drágasága folytán, elégtelen lehetne annyi pénzfizetés, a mennyit egyik vagy másik egyház lelkésze és tanítója számára olcsóbb időben díjlevelileg biztosított; de egyrészt az, hogy ilyen idők ellensúlyozására ott van a másik lehetőség: a z élelmi szerek olcsósága; másrészt pedig az egyháznak azon joga, hogy ily esetekben — ha csakugyan szükség van reá — méltányos drágasági pótlékot is vethet ki; — eléggé eloszlatnók e tekintetben minden aggodalmat.

Én a díjleveleknek készpénzre való átváltoztatását egyedüli eszköznek tartom arra, hogy a lelkészek és tanítók szomorú anyagi helyzetén segítve legyen, s egyuttal a számtalan kellemtelenségnek is eleje vétessék, a melynek eddig fizetések behajtása körül ki voltak jórészben téve. 200—300 forint készpénzt csak biztosíthat a legkisebb egyház is lelkészének; s ha még ehhez néhány hold föld is van, — ezt a lelkész tetszése szerint miveltevé,*) ebből legtöbbször fenakadás nélkül beveheti a háztartáshoz szükséges gabnaneműeket, takarmányt stb. Szűk években az igaz, hogy pótolnia is kellhet; de a kivétel szabályt nem alkothat. Az így készpénzben kivetett egyházi adót beszédheti a gondnok pontosan, s fizetheti a behivatalnokokat hasonló pontossággal. Azt hiszem, szívesen beérnök még kevesebb pénzzel is, mint a mennyit díjleveleink névértékeszen, csak ne kelljen már szeméttel s hamisan fizetőkkel vesződnünk. Ugy gondolom, a tanítóknak sem igen lenne díjleveleik arányos és méltányos átváltoztatása ellen panaszuk. Mennyi bajtól, idővesztéstől menekednének meg ők is ez uton!

Nem rég egy tapasztalt, idősebb tisztársam látogatott meg. Beszélgetés közben felhoztuk éppen ezeket a dolgokat. Mily jól esett hallanom tőle, hogy neki immár semmi baja sincs hivatással, mert khártája éve kóta pénzre változtatva van: „mig természetben fizettek nekem, addig — ugymond — én is úgy voltam, mint önök most. Hála Istennek, most már nem panaszkodhatom!“ — Vajha elmondhatnók ezt, nem ketten-hárman, de mind közösen!

A mit a „De profundis“ írója a lelkész nyugal-

*) Önként értetik, hogy ha pénzfizetésről van szó, akkor a lelkészek és tanítói földet sem lehet többé közmunkával dolgoztatni.

dij, vagy gyámodai ügy érdekében felhozott és ajánlott, — az mind igaz, mind úgy van. Aláírom és elfogadom az utolsó betűig én is. Adja Isten! hogy szava ne legyen pusztai kiáltó szó. Ime, közeledik a téli vagy tavaszi egyházmegyei gyűlések ideje; nem lehetne-e már ezeken e nagy fontosságú, igazán égő kérdésekben valamit kezdenünk? Aztán a lelkészi értekezletek is szentelhetnének egy kis időt eme gyakorlati, bennünket oly igen érdeklő kérdésekre. Üres szóharcokkal nem sokra megyünk. T e n n ü n k k e l l , h a é l n i a k a r u n k ! Mindennek meg van az ideje uraim! de anyagi helyzetünk komoly megfigyelésére, s az azon való javításra, azt hiszem, hogy nagyon is eljött immár ez i d ő k t e l j e s s é g e .

Gondolkozzanak a hivatottak e kérdések felett; ne csak gondolkozzanak pedig, hanem valahára tegyenek is!

H o m o l y a I s t v á n .

K Ö N Y V I S M E R T E T É S .

A Presbyterián Szövetség londoni értekezletének jegyzőkönyve.

„Minutes of the conference of delegates from presbyterian churches in various parts of the world, held in London“ július 21—23-kán 1875. bevezetéssel és függeléssel, szerkesztették az értekezlet tollvivői. London, Nisbet és társainál, 1875, 8r. 56 l.

A bevezetés (1—15 l.) előadja a tervbe vett eszme eredetét, történetét. Az indító lépés Amerikában tétetett meg 1873. az Egyesült-Államokban levő presbyteri egyház nagy gyűlésén a majdnem 5000 gyülekezet viszont-egyesülése felett érzett közörm közepett fejlődés ki a vágy, hogy ne csak ök, de a világon találató testvér presbyteri egyházak is csatlakoznának szorosabban. E cél előkészítésére bizottság is nevezetett ki. Az eszme hát a szabadság nagy honában karoltatott legelőbb fel. Az irhoni presbyteri egyház sietett üdvözölni ez első lépést.

Az indítványt tanácskozás alá vette 1873. októb. 6-kán Az evangélikus Alliance Uj-Yorkban tartott egyetemes értekezlete alkalmával mintegy 150 presbyteri rendszert követő értekezleti tag, kik közt Európa és Amerika több nemzetéből voltak református képviselők, magáévá tette az öszpresbyteri zsinat (council) vagy közgyűlés eszméjét, bizottságot is nevezett az eszme érlelésére egyének és testületekkel levelezés útján kezdeményezendő a szövetekezést. — A kinevezett bizottság 13 tagból állt Crosby Howard hittudor az uj-yorki egyetem korlátnokának elnöklete alatt.

E bizottság 9 pontu felhívást bocsátott ki, felszólítván abban a különböző presbyterián egyházakat érintkező bizottságok választására. Az első felhívást 1874 ben több presbyteri egyház zsinata tárgyalás alá vette s a pártolásnak azzal adott kifejezést, hogy levelező és érintkező hatáskörrel bizottságot nevezett ki, jelentését bevárván mindenik megbízó testület. *)

*) A tiszántuli egyházkerülethez is elérkezett a felhívás és 1874 októberi 184. szám alatt tárgyalatott, s üdvözöltetett: — szokás szerint azonban conventre utasított, külön érintkező bizottság nem nevezetvén, a fontos ügy nyugszik. Mindeu kerület, mint önálló, autonom testület maga is tehet lépést, s a csatlakozást maga részéről szabadon elhatározhatja.

B. F.

Mac Cosh hittudor, a princetoni kollégium igazgatója Amerikából átvonván Nagy-Britanniába értekezett több bizottsági taggal s közmegállapodás folytán még az évben (1874) vegyes értekezlet tartatott nov. 13. Edinburgban, és decz. 3. Uj-Yorkban, mindkét helyen az alapszabályzat előrajza s egy közös előkészítő értekezlet tartásának ideje és helye voltak a kérdések. Ezután mind az angol, mind az amerikai sajtó ismertette bőven az eszmét, legterjedelmesebben a „Britt és külföldi evangélikus Szemle“ 1875-diki aprili füzeté, melyben idézetett Kálvin levele is, melyet Cranmer angol érsekhez írt, nyilvánítván abban, hogy az egyházak közelebbi érintkezésbe hozatala végett kész volna „tiz tengeren is átvitorlázni“ és semmi munka és baj által magát eltartóztatni nem engedné.

Csakugyan megtartatott 1875. jul. 21. az előkészítő közértekezlet Londonban: az angol presbyteriánus egyház moderátora*) Dykes lelkész nyitotta meg a gyűlést, üdvözölvén azt mint első ilyenü gyűlést a világon. Érintvén a személyesen vagy üdvözölő iratilag képviselt különféle presbyterián egyházakat, mondá: „A szembeötlő eltérések mellett is egybegyűltünk, mert egyek vagyunk. Mindnyáján megegyeztünk abban, hogy a reformáció gyermekei vagyunk, s protestáns szabadságunk gyakorlatában mindnyáján az Isten igéjéhez fordultunk ott találni fel az Isten legfőbb kegyelmének a mi urunk J. Krisztus általi örvendetes evangéliomát. Minden egyházaink, a legifjabb is, egykép a szentírásból merítették a vallás igazság azonos rendszerét, melyet ha alakban nem is, de lényegben legalább azonos hitvallásokban fejeztek ki. — — — Mi nem akarunk ker. egyének, hanem ker. e g y h á z a k szövetségét alkotni, azon egyházaknak, melyek oly sok pontban egyeznek, mint egyházaknak kell egymást j o b b a n i s m e r n i s válltvetni vállhoz köz Urunk ügyében s harcában — Az amerikai presb. egyházból Morris hittudor, a waldens egyházból Charbonnier lelkész, a welsh kálvinista egyházból Williams lelkész (jelentvén, hogy Walesban van 100,000 urvaország és 1000 egyházuk), az ir egyházból Porter lelkész (600gyülekezet nevében), egyszersmind mindnyáján moderátorok, Brüsselből Anet, Cincinattiból Sloane, Edinburgból Robertson lelkészek tartottak az értekezlet estéjén egy templomban kölcsönös bemutatató s üdvözölő beszédeket, melyek a kéz alatti füzetben tartalmilag közölvék. Buzgalmi gyakorlattal nyílt és zárult az elő este.

(Folyt. köv.)

B a l o g h F e r e n c z .

B E L F Ö L D .

Egyházkerületi gyámpénztár Debreczenben,

a tiszántuli egyházkerület lelkészei és felek. népisk. tanító i számára.

(Folytatás és vége.)

Mely összeg (63,800 frt 50 kr) 5963 ft 1 krral haladja ugyan a bevételt, de tekintve,

1-ször azt, hogy e célra évenként bejövő adományozások hacsak kevéssel is apasztják a hiányt;

2-ször azt, hogy az uj pap és tanító által fizetendő belépti díj évenként közép számítással 4995 frtot tesz;

3-ször azt, hogy a jelenlegi szolgálatképtelen lelkészek,

*) Évenként változó superintendens.

tanítók, s azok özvegyei és árváinak száma nem nevededik, de — részint halálozás, részint jobb helyzetbe jutás, részint a gyámkor aluli kinövés által, évenként legalább is 20-ad résznyire apad: csak ezen okok által is papok és tanítók részéről 973 frt 5 kr. nyeresége lesz évenként az egyh. ker. gyámpénztárnak, s így a 6-dik évben 8 forint kamatoztatás mellett bátran meg lehet indítani a gyámsegély kiosztást, félévenként utólagosan tévén a fizetést folyóvá.

Hely szüke miatt nem folytatom a részletes számítást. Tessék bárkinek után számítani, s a fentebb mondottakat igazoltaknak fogja találni.

Csak azt jegyzem még meg, hogy a múlt évi statist. kimutatás szerint az egyes egyházmegyék lélekszáma, és a lélekszám öszveze között 10,000 lélekszám különbség lévén: ezen 10,000 lélekszám I-ső cikkemben tett tervezetnél (Lásd e Lap I. évf. 325. l.) 2 kr. levonást eszközöl; ezen egyh. ker. gyámpénztárnak pedig a lelkészek s tanítók általi felállítására, azon fő összegből, személyenként 7 krt vonván le: papok s tanítók fizetésére, egyh. ker. és egyh. megyei szükségekre, és egyh. épületekre lélekszám szerint csak 1 frt 53 krt, sőt az egyh. épületek biztosítását nem csatolva csak 1 frt 43 krt lenne szükséges az illetőknek alaptókéül lefizetni.

Bezárom soraimat azon szives kéressel: hogy az ahhoz értők vizsgálják meg szigoruan tervemet, s javaslatomat, s ha bennök számítási hibát nem találnak, szokat méltóknak tartják az elfogadásra: keljenek azoknak pártjokra; mindenek előtt léptessék életbe az egyh. ker. gyámpénztárt, erre van kiáltó szükségünk. Nézzék e tervre nézve a falusi lelkészek és tanítók rémitó nyomorát; nézzék a dolog azon oldalát, hogy a falusi lelkészek s tanítók nagyobb részben oda jutottak, hogy executió nélkül a proventus felét be nem vétethetik, s ezen esetben is a felerész negyedét vagy el kell engedni, vagy átok között kell behajtani, elengedésre így is úgy is lévén szükség. Hát ha még azt vesszük figyelembe, hogy sok helyen a lelkész és tanító házen meghalni nem akar: gyermekeit napszámba küldeni, maga pedig az egyh. földön kapálni s kaszálni kénytelen! S ez nem nagyítás!

Adja Isten! hogy a nagy cél érzete egyesítsen minden övít szerető lelkészt és tanítót e javaslat, s később ezeknek oktatása által minden ref. családfőt tervezetem körül. A számtalan nélkülözések és sértegetések ellenében — a jövőre tekintve — felövedzve fogjuk akkor érezni magunkat, nem — mint most — midőn a jövőtől mit sem várhatunk, fájó kebelrel, de szives örömmel emelvén Jézus gyönyörűség igáját.

Kelt Csarodán 1875.

M u h i D á n i e l, m. k.
ref. lelképásztor.

Társas estély a kétszázados ünnepély alkalmával.

Hogy a hittanszaki társulat e Lap 7. számában leirt ünnepély fényét és diszét „more patrio“ annál inkább emelje, annak végeztével társas vacsorát rendezett, meghíván erre a lelkész urakat, az akadémiai tanárok közül azokat, a kik a hithallgatókat tanítják, a tanítóképezde s gymnasium igazgatóit. Részt vettek a debreczeni s. lelkész urak kivétel nélkül, többen a gymnasium s reáliskola tanárai közül is, úgy hogy 9 tanár, 1 lelkész, a főiskolai háznagy, a szenior, az esküdti kar 5 tagja és számos hit- és joghallgató, összesen 50-en felül gyűltek össze

ezen kedélyes és valóban kitünően sikerült társas estélyre, melyet a hittanszaki társulat rendezett.

A beszédek sorát T h ó t Ferencz tanár ur kezdte meg, kiemelvén a theologiai ifjúságot, mint a mely ezen, a materialismustól áradozó korban a magasabb és szebb eszmékért lelkesülve lépett eme rögs pályára, mely nem kecsgetet sem vagyonnal, sem magas méltóságokkal. Majd B a l o g h Ferencz ur szólt következőleg: Ünnepet ültünk ma, egy egyszerű prot. történelmi ünnepet, de hiszem és remélem, hogy azon helyen, hol a történet fel szokott jegyeztetni, fen fog maradni e nap emlékezete. Kétszáz évvel ezelőtt is ily örömmünnepet ülhettek őseink, midőn a mentő hajón a szabadság első vacsoráját élvezték, midőn a hit és szeretet mentő angyalt bocsátott hozzájuk a hollandok képében, kik oly szeretettel keltek fel érdekökben, minővel magok a magyarok sem kelhetek volna fel elnyomott hitsorsosaik érdekében. Szép példa arra, hogy a hit tulszárnyalja a nemzeti különbségeket.

Kétszáz év előtt is így vacsorálhattak őseink, a szabadulás örömkönye csillogott szemekben, s nem is gondoltak arra, hogy kétszáz év múlva lesz olyan hely, a hol ismét vacsorálni fognak utódaik kiszabadulásuknak emlékére. — Ezen vacsora szintén oly nemesen fejezi be ezen mai szép ünnepélyt, mert maga a szellem visszaidézte az ő munkájakat, vacsorázásunk viszhangja azon örömmek, mely őseinket oly súlyos szenvedés után érte.

Ezen ünnepély rendezőiről, különösen ezen főiskola ifjúságáról akarok megemlékezni. Ezen ifjúság, mely a főiskola kebelében van, ezen ténye által jelét adta a múlt iránti érdeklődésének, jelét az egyházhoz való ragaszkodásának; ezen jel biztosíték arra nézve, hogy kétszáz év nem hidegitette meg a kebleket, hogy az eszme nem halt meg, hanem él. Hogy minő viszonyok fognak beállani kétszáz év múlva, az a jövő titka, annyit azonban tudunk, hogy mi most sokkal kedvezőbb körülmények közt élünk, s megfogyva bár, de törve nem él a magyar prot. egyház, s kifejezhetem hitemet, hogy élni fog kétszáz év múlva is.

Az ifjúságnak, különösen a hittanszaki ifjúságnak, mely ezen ünnepélyt létesítette, és ezen szívélyes viszonyt nyújtja, — továbbá a másik szaktestvér tanulóinak t. i. a jogászoknak, kik megjelenésök által a szeretet szép példáját adták, akarok én jót kívánni, — de feljebb menve, távol minden szűkkeblűségtől a többi testvér prot. főiskolák tanulóit is fűzzük egy koszoruba, s éltsük, mint a jövő reményeit.

Az épen most egy éve eltemetett angol Tompa Kingsley sorait idézi lelkem elé őszülő hajszálaimra s a zöldelő ifjúságra gondolás: „Magasztos élvezet, melyet akkor élvezünk, mikor kezdünk leszállani az élet hegyének tulsó lejtőjén ha hátunk mögött ifjabb szellemeket hagyhatunk, kik az igazság lámpáját felfogják, mint a hajdani Görögország lampadophorosai, kik a hanyatló kézből kiragadták s gyorsabb és biztosb léptekkel viték ama lámpát a cél felé.“

Ezen lampadophorok a mi s a testvér kollégiomok felsőbb tanuló ifjúsága, — kívánom, hogy sohase aludjék ki az ifjúság kebeléből se az igazság, se a lelkesedés fénye akkor biztos lesz a főiskolák jövődjéje is.

Mondanunk sem kell, hogy élénk éljenzés követte e beszédet; ezután csak hamar T ó t h Sámuel hittanár ur, jelenleg az akadémia igazgatója, veszi át a szót, kimentvén először is főt. püspök ur távollétét, úgy más két meghívott egyénét, majd

ezután abbéli örömet fejezi ki, melyet érez, midőn az ifjuság nemes törekvését látja, s kívánja, hogy a lampadophorok mindig legyenek a kik felváltásáért egymást, és hogy a világosság s vele egybekötve az igazság soha se aludjék ki.

Szavait követő részvételtjes helyeslés után J o ó István ur, a tanítóképezde igazgatója beszélt s miután megemlíti, hogy előtte már három tanár ismerte el az ifjuság nemes szellemét igen szépen áttér arra, hogy a leghevesebb láng is elalszik, ha nincs ki éleszsze; nincsenek lamadophorok ott, a hol lámpa nincs. Minthogy pedig az ifjuságban levő nemes olajt a tanárok gyújtják fel, nem mulaszthatja el azok érdemét kiemelni s köztök különösen barátját Balogh Ferenczet a történelem buzgó tanárát, mint a ki maga is éleszti és táplálja buzgóságával az ifjuságban a nemes lángot. Kívánja végül, hogy ezen nemes lelkesedés oly szükség lehessen, mely folyton vezesse az ifjuságot. (Vége köv.)

B e n Á b i.

Előjelentés a tiszántuli egyházkerületi közgyűlésről.

A tiszántuli ref. egyházkerület tavaszi közgyűlése ápril hó 22-kén fog megkezdetni, 21-kén délután 3 órakor tanügyi bizottsági ülés tartatik; 20-kán egész nap és 21-kén délelőtt pedig a lelkész képe s ségi vizsgák tartatnak.

A 2-dik lelkész képe s ségi vizsgát teendőknek egyházi beszéd készítésére kitzetetik 2. Tim. 4, 2: predikáljad az ígét, rajta légy mind alkalmas, mind alkalmatlan időben, feddődjél, dorgálódjál, intsed a hallgatókat minden szelidséggel és tanítással. Káté magyarázat készítésére a 38 urnapja vagy is a 103 kérdés; megjegyeztetvén, miszerint az egyházi beszédhez elő és utóima is irandó s az egyházi beszéddel könyvnélkül betanulandó.

Mind az első mind a 2-dik vizsgát teendők, apr. 19-kén d. u. 3 órától kezdve jelentkezni tartoznak a püspöki hivatalnál.

A közgyűlésnek nagyon fontos tárgyai lesznek; nevezetesen a fellebbezett peres ügyeken kívül:

- a) Az államsegély kiosztása felőli véleményezéssel megbízott küldöttség jelentése, mely e lapok hasábjain már közöltetett.
- b) Az énekes könyv tárgyában működött bizottság jelentése, mely az egyes egyházakhoz épen e napokban küldetett meg.
- c) Az egyetemes tanügyi bizottság által kiadott népiskolai tankönyvekkel, melyek egyházkerületünket illetik, mi történnék?
- d) A magyar ref. segélyegylet ügyében küldöttségi jelentés.
- e) Egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság szervezése.
- f) Szatmári egyházmegye indítványa, a megválasztott lelkész hivatala elfoglalása idejére nézve.
- g) Heves nagyunsági egyházmegye indítványa az egyház birtokain teendő beruházások ügyében.
- h) Békésbányai egyházmegye indítványa, a Gusztáv Adolf egylet ügyében.
- i) A lelkészi fizetések minimumának meghatározása.
- k) Egyetemes nyug- és gyámintézet ügye, beregi indítvány; ezzel kapcsolathat a Bethlen Gábor, Tisza biztosító intézet tervezetei; és az érmelléki indítvány.

l) Vallás tanítás és a vallástani kézi könyvek tárgyában küldöttségi jelentés.

m) A főiskolai felügyelet kérdése; belrendtartási szabályok; tanítóképezdei törvények; tanári nyug- és gyámintézet részletes alapszabályai; gymnasiumi állandó igazgató választása; tanárválasztás tárgyában beadott indítvány.

n) A máramaros szigeti iskola viszonya egyházkerületünkhez; mint szintén a vidéki gymnasiumok feletti felügyelet megállapítása. S.

K Ü L F Ö L D.

Az Evangelikus Szövetség évi gyűlése Belfastban. (Folytatás.)

Második nap. M' K a y W. J. tartotta az évi szózatot, rajzolván az Ev. Szöv. erkölcsi befolyását a kormányokra, országokra, irodalomra, egyházakra. Ma is itt nem azért vagyunk — mondá — hogy becsméljük, csekélyítsük az egyházi rendezetet, fegyelmet, vagy megróvjuk a különleges istentiszteleti és egyház igazgatási alakzatokat, melyekhez egyénileg ragaszkodunk, — hanem azért hogy fennen kimutassuk, miszerint a béke, mit Jézus hagyot örökségül tanítványainak, nem külidomi kérdés; — a szeretet mit ő parancsolt, nem formalismus, — hanem életelv, mely a különböző megjelenési alaknak szépséget, terjedtséget és egységet ad, — ez életelv birásában mi egyek vagyunk, tartozunk bár püspöki, presbyteri, independensi felekezethez, angol, amerikai, francia, német, olasz, spanyol nemzethez, egy szellem által vagyunk egy testbe kötve, melyben a szem nem mondhatja a kéznek, sem a kéz a lábnak: nincs szükségem rád. Az Ev. Szöv. az eszköz, közeg: láthatóvá tenni ker. életünk egységét, mi eddigelé nem volt átlátszó. — A v e l i n g lelkész a 2-ik beszélő szerint a ker. egység igazi alapja nem a hitvallásbeli, egyházalkotmányi, szertartási ugyanazonosság, tehát nem a kifejezésbeli, s módozatbeli egység, ugyanazon színvonalúság, ez Rómáé. A tiszta egység áll a krisztusbanl egységben „Mi egyek vagyunk J. Krisztusban.“ Közeledjünk mindig jobban Krisztushoz, akkor közeledünk szorosban egymáshoz is, mint a központot kerítő különböző körök minél inkább közelebb vannak a központhoz; szükség szerint egymáshoz is közelebb esnek.

Ezután olvastatott az Évi jelentés. (Lásd Lapunk mult évi 51. sz.) — A c a n t e r b u r y - i d é k á n személyesen nem jelenhetvén, írásban küldte a rábizott kérdés felől nézetét, a kérdés volt: „közössége és összeműködése a világ keresztyéneinek növekvő kötelesség az egyetemes egyházon.“ Főbb pontjai: Mindnyájan érezzük a nagyobb egység szükségét; mindnyájan fájjaljuk jelen szerencsétlen megoszlásainkat; hitünk is veszélyben forog. A támadás többé nem a keresztyénség külművezete, vagy valamely tanczik alakzata ellen intéztetett, magának a természetfeletti létezés tagadtatik meg most, vagy is maga az istenség mérhetlen távolra mozdittatik el az embertől, s annak lehetősége, hogy ő szólott valamikor az emberhez s akaratját ahhoz kijelenté, mint tudományi képtelenség említettik. A kik tehát a szentírást boldogságuk forrásul tekintik, itt az idő egybehangzóban közösen működni. — Jelenleg több személyes jó indulat találtatik, mint bármely időben ezelőtt, az eltérő hitvallásu emberek között. Vajjon a különböző hitvallás akadályai nem nagyítottak-e? Amerikában mindnyájan, kik többféle egy-

házból jelen valánk. közös hitidomul hangoztattuk a niceai hitidomot, tehát csak kisebb fontosságú hitcikkekben van eltérés. Sajnáljuk mélyen a felekezetek által a kisebb fontosságú eltérések miatt elkövetet kellemetlenségeket: Krisztus egyházának „a jó akaratu emberek” központjának kellelt volna lenni. A keserű multból tanuljuk meg nem ujítani fel a hibákat, — még jogos csatákat sem kell újra kezdeni. Élő példák mutatják ma, hogy az isteni kegyelem nincs egyes külön szervezetű felekezet-hoz csatolva. Hogy az egyes egyháztestületeknek külön szervezetök, gyűlésök, irodalmok, közlönyök van, ez jogos, helyes. Csak az sajnálandó, hogy a jelenhez hasonló többszöri ily összejövetel nincs, melyben a „Krisztus titokzatos testének” minden része képviselve volna, mint a hívők áldott társasága. Az egyház a k n a k köz e l e d n i k e l l e g y m á s h o z, s nem követelni hogy egyiké vagy másiké kizárólagosan az igazság külalakilag. — A protestantismus két nagy sarktana: a s z e n t i r á s l e g f ő b b s é g e a hitdolgokban, és egyedül a szentírás által korlátolt l e l k i s m e r e t s z a b a d s á g, ez elveknek hódolva készek lehetünk együttesen közreműködni, tudva, hogy a lélek életét érdeklő első fontosságú tanokban általában hitvallásaink egyezők.

Mindenfelé erős a hajlam nagyobb egységre, az isteni szeretetnek sziveinkbe bővebb kiömlése után jobban jobban el kell ismernünk, hogy mi egy testnek tagjai vagyunk.

W a v e n a y lord indítványára köszönet szavaztatott a betegsége miatt távol maradni kényszerült dékánnak.

Az esteli gyűlés egy presbyterian templomban tartatott. A buzgalmi előzmény után elők L i n d s a y G. Th. őrnagy üdvözölte a nagyszámu gyülekezetet, felemlíti, hogy 15 év alatt, az itt tartott utóbbi gyűlés óta, Belfast városának lakossága 45,000-ról 200,000-re nőtt. — C h o w n J. P. lelkész Londonból beszélt „a z e g y h á z é l e t é r ő l s m i k é p k e l l a z t é l é n k i t e n i .” — Érezzük, — mondá többek közt — hogy Krisztus egyháza az egy, élő, isteni szervezetű központ, mely által jelentette ki Isten magát az emberekhez, mely által gyűjtetnek az emberek ő hozzá; és mely által fedetik fel az ő kegyelme és dicsősége a világnak. I s t e n i i n t é z m é n y l e v é n a z e g y h á z, élete igen fontos, mert csak is a minő arányban valósítja az isteni élet teljességét kebelében, azon mértékben végezheti csak a munkát, mely nélkül jogosan nem létezhetik mint Krisztus egyháza s azon mértékben gyakorolhatja az Istentől rászabott befolyást maga körül. Holt egyház nem kedves Isten előtt, méltatlan nevére, aggály tárgya a felé tekintőknek. Az élő egyház lelke Krisztus tartozik lenni Szentlelke által. Ha isteni szeretet tölti el az egyházat úgy a mint kell, élet ömlendik minden idegén és nyílásain át. — élet agyába, hogy méltólag gondolkodják missiójáról, a bölcsészet, tudomány és a világra való befolyásáról. Minden tagnak érezni kell itt kötelemét s nem pusztán lelkészekre, egyházi tisztviselőkre s társulatokra bizni mindent. Az e g é s z e g y é n n e k e g é s z o d a d á s a o l y h a t a l m a t f e j t e n d k i, m e l y j e l l e m é b e n i s t e n i, i r á n y z a t á b a n v é g t e l e n ű l h a t ó, e l l e n á l t a l l e n é m r o m b o l h a t ó, s k i m e r i t h e t l e n t á r h á z l e e n d .

Ezt kell élni. Az egyházat oly lelkek alkossák, kik telvék mind szellemi élettel, az élő kövekből emelhető élő templom; élni k i t é s é r e f ő k e l l é k : f o l y t o n o s é r i n t k e z é s b e n l e n n i K r i s z t u s s a l, a z é l ő f o r r á s s a l, h o g y a z i s t e n i é l e t n e d v a z á g a z a t, l o m b o z a t l e g s z é l s ő b b l e v é l h e g y é b e i s e l j u s s o n . A k i e g y a K r i s z t u s s a l, a z t t ö l t i b e a z ő é l e t e . A t u l a j -

donképeni életképesség nyerés végett menni kell egyenesen az Isten natártalan kegyelméhez. A szellemi életet használni kell, hogy erősíttessék, tétlen szendergésben nincs élni k i t ő e r ő .

F i s h Á g o s t o n párisi ref. lelkész, Francia, - Duncan Spanyol, Rochedieu Belgium, Theofilis G. Olaszországról szóltak s vázolták az evangéliom terjesztés módozatát és sikerét. T e o f i l o (Rómából követ) érinté Dr. Lananal (bölcészet tanár a pápa magán semináriumában) prot. vallásra térését, első példa, hogy pap a vatikánból térjen prot. vallásra: említi tovább, hogy a wesleyan-methodista egyház egy egész falut térített prot. vallásra, előbb a helység főnöke tért át s az egész többi követte példáját. (Folyt. köv.)

B a l o g h F e r e n c z .

K Ü L Ö N F É L É K .

F i g y e l m e z ő . Révész Imre „Magyar protestáns egyház isk. Figyelmező”-je II dik (február) füzeté megjelent Debreczenben, tartalma helvét reformált egyházak mostani alkotmánya, Révész Imre; — A vallás és morál egymáshoz viszonyáról, Márk Ferencz; — egyháztörténelmi tárcza; egyházügyi levelek Czelder Mártontól; egyházi Krónika, rövid irodalmi Szemle.

D e á k F e r e n c z gyászünnepélye a debreczeni kollégiomban márczius 1-én d. e. X órákor tartatik, az emlékezésed tartással a tanárkar Géressy Kálmán tanár urat bizta meg.

E r d é l y . Az erdélyi ref. egyházkerület igazgató tanácsa 3 tagból álló bizottságát utasította, hogy az egyházak és egyházi hivatalnokoktól elvont k a m a r a i j a v a d a l m a k folyóvá tétele végett a békés kiegyezés alapjául készítse el a nm. kultus miniszterhez terjesztendő feliratot. — A tiszántúli egyházkerület hasonló tartalmu felirata, úgy tudjuk, már fel is terjesztetett a miniszter urhoz.

H a l á l o z á s o k, 1) N á d a s d i S á r k ö z i K á z m é r a vértessaljai ref. egyházmegye buzgó segédgondnoka febr. 16-kán meghalt. 2) J u h á s z F e r e n c z végzett hittanhallgató élte 21-ik évében febr. 5. elhunyt. Az előbb említett veszteségnél egy jelentős mult érdemeit, utóbbinál egy szép jövő reményeit kesergi méltán az emberi kebel. — 3) B a k ó M i h á l y ref. lelkész Gyulaházán, 4) M a j o r J ó z s e f ref. lelkész Pazonnyban, elhunytak.

V e t t e r t á b o r n o k, ki Pozsonyban lakik, egy művet irt, melyben tudományosan mutogatja és bizonyítgatja, hogy a természettudományok és azok buvárlatai nincsenek ellentétben a bibliával. A mű kész, még ez évben meg fog jelenni. Üdvözljük a vitéz tábornokot e téren is, a ki az emberiség közkinccse a kijelentett vallás mellett is felemeli védő fegyverét lélek, sziv és toll képében! A ker. egyháznak eleitől fogva voltak Cornéliusai! Kívánatos hogy a mű előbb m a g y a r u l jelenne meg, mi a szerzőnek is óhajta volna.

U j t a n k ö n y v e k jelentek meg Debreczenben a tiszántúli ref. népiskolai tanterv alapján Kovács Lajos és Kállay István tanároktól. Később részletesebben emlitendjük fel.

L a v e l e y hires röpirata „A katholicismus jövője” 10,000 példányban kelt el; francziául 25 kiadást ért már.

A m e g k e r e s z t e l t e k s z á m a a v i l á g k ü l ö n f é l e m i s s i ó i n á l a m u l t é v b e n 5 0 2 9 v o l t .

Balogh Ferencz. felelős szerkesztő és kiadó.

H I R D E T M É N Y.**P á l y á z a t.**

A b. e. N a g y J ó z s e f - f é l e alapítványi — 1874-ik évre kiített 500 frtnyi ösztöndíj, az a z o n évre felvett ösztöndíjas által — közbejött körülmények miatt — igénybe nem vétethetvén s az ben is hagyatván; az 1875-ik évi november 7-kén, e m o s t mondott évre, közzétett pályázati hirdetés nyomán folyamodók egyikének c s a k az 1874-dik évről benmaradt ösztöndíj ítéltetett oda; az 1875-kire pedig, az ösztöndíj kiadása felett ítélő Bizottság új pályázatot hirdetni rendelt.

Minélfogva az 1875-ik évre kiadandó 500 frtnyi ösztöndíjra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázásnál megkívánatik hogy: 1-ször az illető magyar, ref. vallású, s a felsőbb tudományokat debreczeni főiskolánkban végezte legyen. 2-szor. Lelkészi vagy tanári pályán kell lennie. 3-szor. Kell hogy a filozófiai s theológiai tudományokon kívül a latinnyelvben annyira jártas legyen, hogy a római klasszikus írókat jól értse; mit hogy jól ért, úgy azt hogy a görögnyelvtanból kitűnő osztályzata van érettségi bizonyítványával kell igazolnia. 4-szer. Tartozik az élő nyelvek közül a németet teljesen érteni s egész folyékonyan beszélni. A francia nyelvből annyi készséggel bírni, hogy a könyveket jól értse. Mind ezek, és pedig, illetékes tekintetbevehető bizonyítványokkal igazolandók.

Mely így szerelt, — máskép figyelmen kívül hagyandó — pályázati kérvények f. évi április 1-ső napjáig Révész Bálint püspök s alapítványi egyik elnök urhoz lesznek benyújtandók.

Debreczen, 1876 február 21

1—1

B o d o s s y P á l, bizottsági jegyző.

Pályázat.

A kisujzállási ref. egyház 1-ső elemi fiiskola-tanító i állomására pályázatot hirdet, következő feltételek mellett:

A) Évi fizetés: 1) 185 ft. — 2) 6 hold szántó föld 1600 □ ölével, adóját az egyház fizeti; 3) 17 köböl kétszeres búza. 15 köböl árpa az egyház magtárából; 4) 2 legeltetési jog; — 5) fél öl tüzi fa; 6) nyári tornászati tanításért havonként 20 ft, összesen 120 ft.

B) Tanító kötelessége: 1) az 1-ső elemi fosztály tanítása; 2) tornászati tanítása I—VI gymnasiumi osztályokban s az iskolai bizottság által kijelölendő elemi osztályokban; 3) a sorszerint reá-eső vásár- és ünnepnapokon — kétharangozás közt — a templomi éneklés vezetése.

Megválasztott tanító köteles állomását f. évi március 20-kán elfoglalni. Pályázat csak okleveles tanítóknak nyitattik. A kellően felszerelt folyamodványok március 8-ig Illyés Bálint iskola bizottsági elnökhöz küldendők. — Kelt Kisujzállás 1876 febr. 13.

1—1

A z i s k o l a b i z o t t s á g.

Pályázat.

A felsőbányai reform. egyházban, az eddigi segédlelkésznek rendes lelkészszé választása folytán megürült segédlelkészi állomásra.

Évi díj: 1) Havi részletben 300 ft. o. é. 2) Tandíj minden tanítványtól 2—2 forint — tanítványok száma 20 körül. 3) Halott kikisérés minden halottért 1 ft. 4) Alkalmos butorozott lakszoba az iskola épületben. 5) Elegendő tüzi fa beszállítva és felvágatva.

Pályázók kérvényeiket és képességeiket tanúsító okmányaikat f. évi márc. 19-ig a lelkészi hivatalhoz beküldeni sziveskedjenek.

Az állomás f. év. április 18-ig elfoglalandó.

Felsőbánya, február 6-kán 1876.

1—2

A z e g y h á z t a n á c s.